

BAL POD MASKAMA

1.

„Sutra uveče nas Kristina zove kod sebe na maskenbal. Svako mora da nađe masku. Hajde da se okupimo u pola devet u *Comptoir*-u, pa krenemo zajedno. Može da bude ludo!”
Takvu poruku sam našao u hotelu, pored ključa od svoje sobe.
Trebalo je da kupim masku.

2.

Svi smo zavideli Kristini zbog stana koji je koristila u jednoj od kuća koje gledaju na park *Monceau*, u osmom arondismanu. Započet u sedamnaestom veku, prema zamisli vojvode od Šartra, a završen u devetnaestom, park – napravljen *à l'anglaise* – nesumnjivo je jedno od najneobičnijih mesta u Parizu. U vreme kada je dobijao svoj konačni oblik, vladala je moda novoizgrađenih gotičkih zamaka, sađenja izmišljenih ostataka nekih drevnih građevina kroz pejzaž, pravljena romantičnih dekora za sentimentalne šetnje. Zbog toga se, hodajući među velikim drvećem, možete odjednom naći ispred lažnog rimskog hrama, ispred neke veštačke ruševine srednjovekovnog manastira i pred nekom, isto tako lažnom, piramidom. Postoji čak i jedan mali paviljon u kome se prikazuju predstave lutkarskog pozorišta. Okolo su kuće koje imaju privatne ulaze u park. Noću, razume se, kao i svi ostali pariski parkovi, i ovaj se zatvara, ali niko ne može da kontroliše malu kapiju kroz koju stanovnici ovih dvadesetak kuća imaju privilegiju da se u bilo koje doba ušunjaju u ono što oni smatraju – s pravom ili ne – svojim dvorištem.

Kristina je imala najviše novca od svih nas: otac joj je, prema onome što smo naučili, posedovao velika nalazišta azotnih soli u alžirskom delu Sahare i nije mu, verovatno, predstavljalo značajan izdatak da ćerki obezbedi bezbrižno studiranje na *Académie des Beaux-Arts*, ali da bi došla do prebivališta na takvom mestu, Kristinu je poslužila i sreća: vlasnici, inače poslovni partneri njenog oca, otputovali su na dve godine u Južnu Ameriku, pa se ona uselila tamo, „da čuva stan”.

Kristina je obožavala venecijanskog slikara Pjetra Longija i veoma često ga je pominjala.

Bilo je jasno i zašto: njena velika strast bile su venecijanske maske, a Longi je bio slikar kostimirane i maskirane Venecije. Kristina je posedovala značajnu kolekciju izabranih primeraka karnevalskih maski, ali je stalno nabavljala nove; učinili biste joj najveće zadovoljstvo ako biste joj kupili neku koju nije imala u svojoj zbirci. Svakako, da biste nabavili takvu masku, nije trebalo da putujete čak do Venecije: u Parizu je bilo nekoliko specijalizovanih prodavnica takve robe; jedna od njih bila je u blizini pozorišta *Odéon* i pored tog izloga često sam zastajao, diveći se najneobičnijim oblicima koje je mogao da dobije jedan, naizgled, tako običan predmet.

3.

Kada sam ušao u prodavnicu i razgledao okolo, vireći u male etikete sa sitno ispisanim cenama, shvatio sam da nemam dovoljno novca da kupim neku masku koja bi zaista bila nesvakidašnja. Unutra su, na svim zidovima, bili poređani najneobičniji odblesci barokne mašte, svi u funkciji jedne iste ideje: da se sakrije sopstveno lice i umesto nje ga ponudi neko drugačije. Izvezene srmom, oivičene trakama, te maske od svile, brokata i somota, ponekad su koštale celo bogatstvo. Neke su bile ukrašene staklicima, malim školjkama, ogledalcima, delićima sedefa, pozlaćenim zvončićima, perlama; na nekima se šepurilo šareno perje, sa nekih su lelujale duge rese, kao pipci meduze. Neke su delom bile napravljene od čipke, neke su imale našiveno krzno. Raspoznavao sam osnovne vrste: miroljubivu *Volto* i zastrašujuću *Larva*, a prodavci su mi govorili imena onih koje nisam znao: *Moretta*, *Gnaga*, *Zanni*, *Capitano*... Bili su tu likovi iz *Commedia dell'arte* – *Colombina* i *Arlecchino*, koji su mi delovali sladunjavo i previše poznato. Tužni dugonosi *Zanni* i ratni hvalisavac *Capitano*, najviše su mi odgovarali, ali su bili preskupi. Odlučio sam se za jednostavnu *Bauta*, koja je prijanjala na štitnik za lice kakav su nekada nosili rimski gladijatori i od kojih je bila neka čija je cena odgovarala sumi koju sam mislio da potrošim. Stavio sam na lice jednu čija je boja imitirala bronzu, osim krugova oko otvora za oči, koji su bili obojeni u otrovno zeleno, pogledao sam se u ogledalo: dobro mi je stajala. Uz nju sam kupio i jedan crni ogrtač, od najjeftinijih. Bio sam spreman za maskenbal.

4.

Kristina nas je dočekala na stepeništu: nosila je masku *de fantaisie*, sasvim izvan uobičajene i odavno ustanovljene tipologije – glava neke ptice grabljivice, s crvenim kljunom i zelenom krestom. Bila je obučena u raskošnu haljinu, prepunu mašni i šarenih traka, a preko ramena je imala crni ogrtač, ukrašen zelenkastocrnim perjem, kao neku vrstu krila.

„Ko ste vi?“, uzviknula je, tobož iznenađena, kada nas je videla kako ulazimo sa već stavljenim maskama. „Pa, ne poznajem nikog od vas!“

Razume se – to je bilo preterivanje. Družili smo se već mesecima i prema glasu, ponašanju, hodu, mogli smo da znamo ko je ko i kada nam se lica ne vide.

Ugurali smo se u šarenu i veselu gužvu, u velikom stanu, ispunjavajući ga vrevom i praveći nered kroz prostorije u kojima je do tog trenutka vladala neka uzdržana i pomalo hladna otmenost. Našao sam mesto na jednom dvosedu, preko puta velikog prozora koji je gledao prema parku, i pozvao Anetu da mi se pridruži. Studirala je komparativnu književnost na Sorboni i bila veoma obuzeta nalaženjem veza između Markiza de Sada i engleskog „gotskog“ romana. Te večeri je nosila masku Kolombine. Odmah sam joj predložio da se neprimetno povučemo u neku sobu na gornjim spratovima i da je prisvojimo „samo za nas“. Pritom sam se trudio da je ubedim da sedne bliže meni; nije se pomerila iz ugla dvoseda koji je zauzela i dvosmisleno se smeškala, ne odgovarajući na

moje namere. Najviše nade mi je dala njena rečenica: „Pa, jelo još nije posluženo!” Šta može da se dogodi posle jela – ostajalo je nedorečeno.

Kada smo pozvani u kuhinju da odaberemo nešto od pripremljenog, svi smo požurili da napunimo tanjire. Razume se, pre nego što smo počeli s jelom, morali smo da skinemo maske.

„O, pa to ste bili vi!”, kao bajagi se iščuđavala Kristina. „A mislila sam se – ko li su ovi provalnici!”

Suve šljive uvijene u slaninu i zapečene na tiganju bez ulja, bile su veoma ukusne; isto i pečurke punjene pilećom džigericom. Grabili smo se oko tanko isečenog celera, uvaljanog pre prženja u mlevene bademe, oko parčića rolata sa ćurećim mesom u filu od tucanih oraha i džema od borovnica, oko jaja punjenih pinjolima kuvanim u kokosovom mleku i preliveđenih sosom od rokfora i kikirikija. Bilo je gurkanja oko velike kristalne činije pune rezanih dinja pomešanih s listovima pršute, a i oko jedne s paštetom od rakova, bogato ukrašenom slanim sardelama – *les anchois* – i pupoljcima kapara odstajalim u jabukovom sirćetu. Najbrže su razgrabljene pečene jarebice, koje su pre pečenja napunjene karamelizovanim komadićima breskve i manga, pomešanih s kockicama parmezana i šnitama suvog paradajza. „Pa, ovo je bolje od *Chez Maxim's*!”, uzvikivao je moj prijatelj Manfred, iako, najverovatnije nikad nije bio u preskupom i veoma hvaljenom pariskom restoranu.

Kristina je vodila računa da svi imamo pune činije i pune čaše. S vremena na vreme je nestajala i pojavljivala se stalno s novim maskama – čas je predstavljala „Zlatnog džokera”, čas imala lice mačke – nekakve potpuno nestvarne teget ili zelene mačke sa srebrnim brkovima.

Na zidovima su bile okačene najuspešnije maske iz njene kolekcije – među njima sam video zaista izvanredne primerke, neke od porcelana ili posrebrnenog metala, među kojima je bilo i mesečarskih, sanjivih lica nekih prelepih žena, ali i iščašenih, zastrašujućih priviđenja zlih duhova iz noćnih mora. Naročito mi se sviđala jedna – koja kao da je bila namenjena nekom od muzičara iz Hofmanovih priča – napravljena od različitih notnih listova, a i jedna koja je predstavljala procvetalu ružu s bezbroj latica od roze svi-
le i na kojoj su se jedva razaznavali otvori za oči.

U salonu je na vidnom mestu bilo jedno prilično veliko Longijevo platno: devojka s maskom koja pleše, u strasnom zagrljaju, dok je iz polutamne pozadine posmatra neko licina drugih maskiranih lica. Iako stvarno osećanje tih posmatrača nije bilo vidljivo, u njihovom stavu kao da je bilo izvesnog neodobravanja u ponašanju para.

„Našla si Longijevu sliku?”, pitao sam oduševljeno Kristinu koja je prolazila pored nas.

„Sasvim suprotno”, nasmejala se. „Volela bih da nađem, ali budući da je to nemoguće, odlučila sam da napravim kopiju. Zar nije uspešna?”

Tek sam sad primetio da su boje, ipak, previše svetle za jednu sliku iz osamnaestog veka.

Bio sam malo razočaran što se radi o jednom lažnom Longiju, ali mi je te večeri bilo suđeno da se uverim da između veštačkog i pravog, granica i nije toliko nepremostiva.

Pazio sam da ne pijem previše: od pića sam izabrao jedno belo vino, neki lagani muskat, s ukusom nezrele breskve i, ne previše nametljivo, udvarao sam se Aneti. Okolo su svi raspravljali o maskama u japanskom Nō teatru (u šta se zaista nisam razumeo) i o fotosenzitivnim platnima na kojima može da se projektuje neka fotografija, da bi se, zatim, na njenoj površini doslikavalo uljanim bojama (što me nije interesovalo). Zato sam predložio Aneti, naginjući se i skoro dodirujući usnama njeno malo ružičasto uho, da prošetamo parkom.

„Zar to nije zabranjeno?“, upitala je, glumeći bojažljivu naivku.

„Zar je zabranjeno prestalo da te privlači?“, dobacio sam izazovno.

5.

Kada smo otvorili vratanca koja vode u park, zastali smo na trenutak, osećali smo da je pred nama prostor u kome su na snazi neki drugi zakoni, drugačiji od onih koji su vladali u mirnom kućnom svetu. Ali, samo za tren – zatim nas je poriv za avanturom odmah gurnuo da zakoračimo ka nepoznatoj teritoriji nad kojom je lebdela zabrana.

Noć je bila svetla i skoro providna: osvetljeno mesečinom, drveće je bacalo tamne senke koje su ležale kao mračne pete na treperavoj površini travnjaka. Držao sam Anetu za ruku i osećao kako joj, kroz pomalo znojav dlan, prolazi lak drhtaj: očigledno je bila spremna da svakog trenutka zastane i vrati se nazad u sigurnost doma. Ali, ja sam je držao čvrsto i trudio se da joj tim stiskom ulijem sigurnost i odlučnost; ona je nastavljala da korača kao omađijana, praveći, na momente, jedva primetne pokrete koji su odavali uzbuđenje.

Sve više smo se udaljavali od kuće, ulazeći u dubine parka. Ništa se nije micalo: drveće i žbunje stajalo je kao nekakav dekor za magičnu predstavu koja samo što nije počela. U jednom trenutku sam pokušao da joj skinem masku kako bih mogao da je poljubim; odlučno je odmahнула glavom, pokazujući da takvo ponašanje smatra nepogodnim za mesto i vreme. Celo okruženje kao da je bilo previše svečano za tako nedoličan čin.

Iako sam znao da je park mali, noć je sada činila da se njegove granice neobičajeno šire, otvarajući pred nama nove i neočekivane prostore. Staze su se razgranavale i opet sjeđinjavale, sačinjavajući svojim varljivim perspektivama određeni lavirint, koji je istovremeno pozivao i u bezbrižnu šetnju, ali i nagoveštavao, neopreznim šetačima, postojanje neke neimenovane zavere.

To što smo oboje na licu imali maske, davalo je šetnji nešto otmeno i teatralno, u svakom slučaju – nesvakidašnje. S vremena na vreme bismo se pogledali i sve smo se više osećali kao učesnici nekakve predstave.

Tako smo stigli do lažnog rimskog hrama, čije su se kolonade izdizale nad jednim malim jezerom. Neprirodnost ruševine mogla je da bude razočaravajuća, ali isto je tako mogla da građevinu učini još zagonetnijom. Voda jezerceta je bila mirna i u njenoj crnoj površini ogleдали su se beli kameni stubovi kolonade. Dunuo je sasvim blag noćni povetarac. U tom trenutku, Aneta mi je jako stegla ruku i zaustavila se. Pogledao sam prvo nju, a onda pogled usmerio u pravcu gde je bila okrenuta: na niskom zidu, pored jednog antič-

kog stuba, nedovoljno vidljiva zbog senke koja je na nju padala od stuba, stajala je čudna figura – veoma krupna ptica neprirodno ispupčenog kljuna, mnogo veća od bilo koje ptice koja bi se mogla naći u ovim krajevima. Za tren sam se ukočio od iznenađenja, ali sam onda ipak odahnuo od olakšanja: figura je stajala nepomično i, trudeći se da budem racionalan, našao sam objašnjenje – radilo se, najverovatnije, o nekoj statui koja je krasila kolo-nadu.

Sputavajući užasnutost neočekivano otkrivenim prizorom, krenuo sam prema hramu, iako sam sa svakim korakom osećao sve odlučniji otpor moje saputnice da me prati.

„I vi ste za karneval?“, upitala je odjednom tamna figura, pokrećući se. I pritom je izašla iz senke.

Pred nama je stajalo nisko i debeljuškasto ljudsko biće. Na moje zaprepašćenje – i ono je bilo maskirano.

Aneta je – osećao sam to po pokretu njene ruke – pokušala da se otrgne iz mog sti-ska i pobegne. Držao sam je čvrsto, tako da nije uspela. Stajala je pored mene, skamenje-na od straha.

U iznenadnoj pojavi debeljka prepoznao sam tradicionalnu venecijansku masku *Medico della peste* – doktora iz doba epidemije kuge, s crnom pelerinom, crnim šeširom i dugim kljunom, koji je nekada, verovatno, služio kao zaštita od zaraze pri pregledu bo-lesnika. Zbog tog kljuna, glas mu je zvučao kao da govori iz bunara. Ali, nasuprot našem strahu od njegove pojave, ponašanje mu je bilo nesumnjivo prijateljsko – u celom njego-vom stavu, osećao sam neku dobronamernost prema nama, s dozom zaštitničkog odno-sa. Nosio je naočare s naprslim staklima, a u jednoj ruci je imao dugačak štap na kome je visilo zvonce.

Kao da je čekao samo naš dolazak da objavi početak praznovanja, nekoliko puta je pozvonio.

„Počinjemo, počinjemo odmah!“, uzviknuo je.

I pljesnuo rukama.

Kao odjek njegove najave za početak veselja, iz mraka se začulo šljapkanje mnoštva nogu i na malu poljanu ispred kolonade istrčala je nekolicina devojaka – na licu su ima-le masku žabe i bile obučene u zelene kupaće kostime, smešne i starinske, s dugim noga-vicama, kao što se nosilo u letovalištima početkom veka. Odasvud su pristizala nestvar-na bića – prekrasna, ali i čudovišna, u velikom šarenilu boja, sa trorogim šeširima i sre-brnim perikama, mešajući se u razigranu masu koja je kružila okolo i u kojoj su se svi igrači kreveljili jedan prema drugom, poskakujući pritom u veselom ritmu. Bilo je žon-glera s lopticama, gutača vatre, svirača laute, turskih trgovaca sa turbanima, gusara, ka-luđerica. Površinom jezera bešumno su klizile venecijanske gondole.

Jedan vašarski mađioničar s visokim crvenim šeširom postavio je tezgju između dva stuba i počeo da izvodi svoje veštine. Aneta i ja smo se priključili gledaocima, ali smo u jednom momentu ostali bez svojih satova. Posle nekoliko trenutaka, vešti prevarant izvadio ih je iz jedne šerpe iz koje su se pušili tek skuvani špageti. Razume se, satovi ni-su radili. Anetin je bio plastični *Swatch*, u obliku Dalijeveih istopljenih časovnika, a moj – kineska imitacija *Rolex Submariner*, kupljen od uličnog prodavca, ali je ipak bila šteta

što su tako glupo uništeni. Na naše veliko iznenađenje, kada smo ih protresli, ponovo su proradili, ali sada u jednom potpuno nepravilnom ritmu – čas ubrzavajući, čas zastajkujući, svojevotjno i bez poštovanja bilo kakvih pravila koja bi trebalo da važe za razumne mehanizme. Vremenu koje su pokazivali više nije moglo da se veruje. No, nismo imali potrebu da znamo koliko je sati. Noć je postala beskrajna i puna neočekivanih mogućnosti. Oko nas se zaplitalo, otplitalo i ponovo zaplitalo kolo opšteg veselja i upustili smo se u njegov vrtoglavi metež.

Aneta, koja isprva kao da cela beše zatvorena u neku svoju ljušturu, bez pokreta i reči, ubrzo je postala jedna od najveselijih učesnica karnevala: priključivala se jednoj, pa drugoj grupi, podsticala druge da se još više prepuste samouništavajućem zanosu; kada bih je povremeno video kako se vrti bez prestanka i onda se tetura kao pijana, osećao sam pomalo strah pred ovom naglom promenom – bila je to sad druga osoba, meni nepoznata. U opštoj gužvi, razmenila je sa nekim i masku koju je nosila: više nije bila Kolombina mesečarskog osmeha, nego veštica zelenog lica i ogromnog crvenog jezika koji joj je pohotno visio s nabubrelih usana. Njeno ponašanje koje je obilovalo previše razuzdanim i, na trenutke, besramnim pokretima, bilo je izazovno, čak i u jednoj ovako raspuštenoj masi: dok je samu sebe pljeskala po zadnjici, kao da želi da se natera na još luđe galopiranje, jedan muškarac s maskom *Diavolo* uhvatio ju je oko struka i pokušao da odvuče u žbunje; u poslednjem trenutku uspeo sam da mu zgazim rep – kostim mu se popeo i morao je da je pusti; besan, okrenuo se i uputio mi jedan zao i zaverenički pogled.

Doktor iz doba kuge se ukazivao čas na jednom, čas na drugom kraju uzavrelog gurkanja. Njegovo klimanje glavom, pri čemu je dugi nos-kljun zveckao kao zvečka, moglo je, na trenutke da se protumači kao odobravanje onoga što se dešava oko njega, a opet i kao vid prekora zbog preterivanja. Oko mađioničara se okupljala velika grupa radoznalaca. Svečanim gestovima, kao da deli pričest, on je velikom kutlačom vadio iz šerpe još vrele špagete i sipao ih u pružene ruke, a između beskrajno dugih visuljaka od testa klizile su prethodno iščezle narukvice, prstenje, minđuše i privesci za ključeve. Iznenada je nastala tuča između onih koji su tražili svoje dragocenosti i onih koji su se trudili da bespravno dođu do njih. Doktor za kugu je intervenisao zaklinjući se svojim štapom.

Okolo se vrzmao onaj s maskom đavola – sada je nosio crn trozubac u ruci i, kada bi nam se pogledi sreli, pokazivao mi šta će mi uraditi njim.

Imao sam utisak da je učesnike počinjao da sustiže umor. Pošto nije više mogla da nađe partnera, Aneta se okretala sama i izvodila nekakav ples pun sentimentalnih gestova, prateći sporim pokretima muziku koju je samo ona čula.

Bilo je malih grupa plesačica koje su se držale za ruke i pokušavale da zaigraju neko kolce – tri napred, dva nazad, skok! Tri napred... – ali neke od njih stalno su grešile u koracima i krugovi su se brzo rasturali.

Masa kao da je postajala ređa: možda su neki od učesnika zaista bili premoreni ili su imali druge planove, možda je neko dao neprimetan znak da je već kraj. U jednom trenutku kao da sam začuo zvuk zvonceta sa štapa Doktora za kugu, ili mi se to samo učinilo? Ali, u svakom slučaju, sve je bilo manje učesnika u plesu; neki su se povlačili bez najave; mogle su se videti devojke s maskama koje su odbijale da prihvate pružene ruke

koje su pozivale da se veselje produži – nekako su previše naglo iščezavale iza stubova, nije ih bilo iza žbunja. U jednom trenutku, Aneta i ja smo se zatekli kako lutamo sami obalom jezera. Nad mirnom površinom vode vukla se laka izmaglica.

„Oh, toliko mi se spava”, rekla je Aneta plačljivim glasom, tražeći zaklon u mom zagrljaju. „Molim te, vodi me u krevet.”

Skinuli smo maske i krenuli polako stazama odjednom opustelog parka. Na jednoj klupi spavao je onaj s maskom *Diavolo*: bio je sklupčan, maska mu se okrenula naopako, tako da su se đavolska usta kreveljila prema nama s njegovog repa. Prema užasnom stanju njegovih cipela, radilo se o nekom klošaru koji verovatno nije imao gde da prespava. Pored njega, na klupi, ležao je opasni crni trozubac. Savladavajući zgroženost, prišao sam polako i uzeo ga – bio je lagan, napravljen od plastike i savijao se pri najmanjem pokretu. Uspavani je hrkao i mrmljao nešto nerazgovetno u snu. Pažljivo smo se udaljili da ga ne razbudimo. Posle nekoliko koraka, Aneta mi je šapnula da bacim trozubac, pa sam ga bacio u žbunje. Vukli smo noge, kao da smo prehodali ko zna koliki put, tražeći malu kapiju kroz koju smo ušli u park.

Pokazalo se, ipak, da kuća u Kristininom privremenom vlasništvu i nije tako daleko kao što nam je delovalo: posle dve krivine, već se ukazala pred nama.

Mrak je postajao sve ređi, svitalo je.

6.

Ali, kuća koju smo napustili celu osvetljenu i punu vreve i kretanja unutra, sada je bila mračna, kao napuštena. Nigde nije bilo nijednog svetla, ništa se nije čulo.

Prvo mi je pao na pamet veštački Longi sa zida salona, a zatim i lažna ruševina pored jezera. Možda je i ova kuća koja je sad pred nama, u suštini, tek prevara postavljena da nas zavara.

Došli smo do vrata, ali su bila zaključana. Stajali smo, očajni, tražeći neki drugi ulaz. Ubrzo smo shvatili da ga nema.

Aneta se klatila, kao da će pasti. „Spava mi se”, ponavljala je sve tiše, „spava mi se.” Pogledom kao da je tražila mesto na malom travnjaku gde bi mogla da legne.

Počeli smo da lupamo na vrata, već ispunjeni očajem i uvereni da nas niko ne čuje i da nema nikog ko može da pomogne.

I onda, kada smo izgubili svaku nadu da odnekud može da se ukaže spas, vrata su se otvorila. Pred nama je stajala Kristina, obučena u belu odeću i ogrnuta onim crnim ogrtačem od ptičjih pera koji je imala kad nas je dočekivala.

„Vi niste normalni”, uzviknula je ljutito. „Gde ste do sada!”

Gledali smo je začuđeno, ne shvatajući. Uvek je bila toliko ljubazna i pažljiva, ali je sad, očigledno, iz nje izbio dugo potiskivani bes. Na osnovu njenog tona i zbog ozbiljnosti ponašanja, shvatili smo da treba da osećamo krivicu, ali nismo znali zbog čega.

„Izludeli smo od straha da vam se nešto loše nije desilo”, rekla je. „Čekali smo vas, čekali...” U njenom glasu osećala se optužba. „Šta ste radili toliko dugo!”

„Šetali smo”, rekao sam, zauzimajući stav određenog pokajanja. „Tu, u parku...”, trudio sam se da objasnim.

„Šetali ste jednu noć, zatim ceo dan, pa još jednu noć”, pitala je Kristina, ne bez ironije. „Zar niste imali sat da vidite koliko vam je vremena prošlo u toj šetnji?”

„Jedan tip ih je skuvao u šerpi, zajedno sa špagetima”, iznela je Aneta svoje objašnjenje, smatrajući ga neosporivo ubedljivim argumentom.

„Pravim špagetima?”, postavila je Kristina sasvim adekvatno pitanje.

VANZEMALJKE

1.

Eleonora, zvana *Nora La Folle*, to jest „Luda Nora”, nije bila zaista luda. Možda, ako pogledamo istini u oči, malo otkačena. *Un peo dingo*, kako se tada govorilo. I to na jedan sasvim poseban način. Bila je obuzeta mišlju da se oko nje vrmaju vanzemaljci, to jest bića sa druge planete, koja imaju neke planove u vezi sa njom. I stalno je, u najneочеkivanijim okolnostima, počinjala diskusiju o tome.

Dok smo se smeštali za stolove na terasi nekog bistroa, odjednom bi se obratila kelneru koji nam je prilazio da naručimo, s primedbom da ljudi za obližnjim stolom imaju neobične svetleće aure oko glave.

„Zar ih ne vidite? Bledoljubičasti, sasvim providni, kao skafanderi! Mislim da sam ih i ranije primetila. Shvatate li, sigurno su tu našli jednu od kapija u vremensko-prostornom kontinuumu, i sada svraćaju i posmatraju nas. Eno, eno, sada se nešto dogovara! Trebalo bi da pazite na njih!”

Kelner je klimao glavom u znak razumevanja i zapisivao narudžbinu.

„Uvek naručuju mastiku i ne mešaju je sa vodom, nego piju tako, nerazblaženu”, saopštavao je svoja zapažanja Nori, „i jedu samo zelenu salatu, bez ikakvih začina.”

„Ovi podaci su mi dragoceni”, utišavao je glas poverljivo šapućući Nori. „Mnogo vam hvala.”

Jednom smo žurili da stignemo na otvaranje izložbe nekog zajedničkog prijatelja na drugom kraju Pariza i morali smo da uzmemo taksi.

„Zar ne mislite da su vanzemaljci već među nama?”, pitala je Nora taksistu.

„Mene pitate?”, uzvratilo je taksista. „Kako da vam kažem – svakakvog sveta ima, to znam iz ličnog iskustva. Jednom je jedan tip pokušao da mi plati nekakvim metalnim pločicama – kao da su bile od aluminijuma ili tako nešto. Četvrtaste. I s nekim utisnutim znacima. Bacio sam mu ih i rekao da ovde takav novac ne važi i da ću pozvati policiju, ali je odjednom iskočio kroz prozor automobila i nestao. To je bilo oko pet posle podne, gužva u saobraćaju, petak, ne možeš da se pomeriš, svi nervozni, trube. Nisam mogao da ostavim auto i potrčim za njim. A on je nalazio prolaze između automobila, tamo-amo, veoma se vešto provlačio i nestao. Ko je bio, šta je bio – ne znam. Ali nije bio, kako da kažem, pa – nije bio s ovog sveta.”

Nora je išla na časove večernjeg akta u radionicu nekog slikara iz Japana. Slikala je nešto kao stripove – s nestvarnim stvorenjima, s teško razumljivim i veoma komplikovanim pričama. Obožavala je Borhesa i smatrala da je njegova priča „Alef” najdublje delo svetske književnosti. „Hajde ti napiši tako nešto, da te vidim!”, izazivala me je. Stalno je pominjala Mebijusovu traku, opisujući je rukama u vazduhu i povezivala ju je sa zakrivljenošću univerzuma iz Ajnštajnovih teorija.

„Najvažnije je da nađemo prolaz”, objašnjavala je kelnerima u bistroima. „Ali mora da bude neprimetan – potrebno je da možemo da klizimo unutra-napolje, unutra-napolje...”

Kelneri su mudro klimali glavom, pokazujući veliko razumevanje za probleme astrofizike.

Trudio sam se da joj objasnim da nije pametno ulaziti u takve razgovore gde bilo i sa kim god stigne. „Ipak, nisu svi spremni da se upuste u takve polemike, posebno ako im postavljaš pitanja tako, odjednom, bez ikakvog uvoda”, govorio sam joj. „Na kraju će početi da te smatraju ludom.” Nije prihvatila moja dobronamerna zapažanja, ljutila se i prestajala da razgovara sa mnom. „Da li možete da poverujete da me ovaj gospodin pred mene smatra ludom?”, pitala je kelnera u bistrrou dok nam je davao račun. „Delujem li vam tako?” On bi je pažljivo pogledao, a zatim odlučno odgovarao: „Ne, nikako!”

Bilo bi sasvim besmisleno kada bi život postojao samo na našoj planeti”, tvrdila je Nora. „Saznanje da smo potpuno sami u ogromnoj pustinji koja se zove vasiona nešto je najstrašnije što može da postoji. Zamisli: samo mi i niko drugi, vrtimo se tako kroz mračne i puste prostore. Pa, to je kao let muve u nekoj praznoj sobi poslednjih dana jeseni: zatvorili su je tu dok je još bilo toplo, dok je letela sa drugim muvama pod suncem, a zatim navukli zavese na prozore i otišli. A ona, leti, leti, misleći da može da nađe izlaz. Strašno!”

Dva-tri puta sam joj predložio da malo odemo kod mene, ali me je gledala pomalo začuđeno, kao da ne razume.

„Mi nismo s iste planete”, govorila je. „Ti si jedan bedan racionalni tip, koji ne može da se upusti u potragu za vantelesnim ushićenjima. Šta bih imala od toga da spavam s tobom – samo razočaranja. Ako ne možeš da zamisliš da postoje i drugačiji vidovi komunikacije među bićima, nisi mi potreban!”

2.

Odlazili smo često na *Marché aux puces*, buvlju pijacu kod *Porte de Clignancour*, uživali smo da pretražujemo po starudijama; Nora i Majte su ushićeno vrištale pokazujući jedna drugoj pronađeno: lampu s porcelanskim abažurum u obliku ženske suknje, kišobran sa drškom u obliku pištolja, tašnu od crvene jareće kože – *chevreau* – skrojenu kao neke nabubrele usne. Majte je kupila šešir iz dvadesetih, *chapeau-cloche*, od onih kakvi su se nosili u doba čarlstona. Malo su ga progrizli moljci, ali joj je dobro stajao. Nakupovala je gomilu drangulija, meni je kupila držač za ključeve sa pravom zečjom kožom kao privezak. „To donosi sreću”, objasnila je i rekla da će mi ga potom svečano uručiti. Ali, nisam imao sreće da ga upotrebim: na izlazu iz pijace, u gužvi gde je bilo mnogo besposličara koji se prave nezainteresovani za dešavanja okolo, a u suštini merkaju nepažljive kupce, sačekali su nas. Jedan od njih je kao slučajno naleteo na Majte, gurnuo joj je pakete s kupljenim stvarima, zatim se izvinio i, s preteranom ljubaznošću, počeo da joj pomaže da ih sakupi. Tek kad smo odmakli, shvatila je da joj je iz džepa kaputa nestalo dve-sta franaka, a i moja nesuđena zečja noga.

Manfred je hteo da se vrati da potraži budalu, ali smo ga odgovorili od tog rizičnog poteza.

Zatim smo otišli da prošetamo kroz *Jardin du Luxembourg*, da bi Majte mogla da isproba šešir.

„Osećam se kao u vremeplovu”, govorila je trudeći se da korača kao lepotice iz nemih filmova – uz podizanje kolena i naglašeno njihanje kukova. „Zamisli da možeš da se nađeš u tim godinama, ovde, u Parizu!”

Zatim se okrenula ka meni.

„Zašto ne pišeš naučnu fantastiku?”, pitala je. „Mogla bih da ti dam dosta ideja!”

Objašnjavao sam joj da je naučna fantastika, u suštini, veoma siromašna u svojoj tematici. „Ili ljudi idu na drugu planetu – ili oni s druge planete dolaze kod nas – to je sve!”

Nije se složila i ljutito je skupila usne.

Seli smo blizu parka, u *Le Rostand* i naručili *quiche lorraine*, za koji sam tvrdio da je najbolji u Parizu, budući da ga tu prave kao u Strazburu – sa prazilukom i sitno seckanom slaninom – i peku u malim zemljanim posudama, kao kod nas u Makedoniji, tavčegravče. Objlašnjavao sam im razliku između fantastike i naučne fantastike, kao pogled na svet: da li si za to da nestvarno postoji samo po sebi, bez mogućnosti da se objasni, ili samo zavaravaš čitaoce nestvarnim, da bi posle pokazao da je sve to plod naučnog razvoja. Ne znam kako sam prešao na to da bi u fantastičnim pričama, ipak, nestvarno trebalo da ima svoju verodostojnost – za nestvarni događaj koji se dešava pripovedaču trebalo bi da postoji bar još jedan svedok („u engleskim, to je uvek neki lekar”, objašnjavao sam), ili posle događaja treba da ostane neki „materijalni dokaz” koji će svedočiti o realnosti onoga što se dogodilo.

„Materijalni dokaz nečeg nematerijalnog?”, pitao je, malo ironično, Manfred.

„Ja sam ipak za naučnu fantastiku”, rekla je Majte. „Ta nestajanja i pojavljivanja bez objašnjenja su za malu decu”, bila je odlučna.

„Misliš li da smo sami u kosmosu?”, pitala me je, po ko zna koji put, Nora.

Skoro da nikad i ni oko čega nismo bili usaglašeni.

3.

Ipak, često smo se sastajali. U početku je Nora bila nepoverljiva prema mojim prijateljima i prijateljicama; gledala ih je sumnjičavo, ponekad bi naglo ućutala ili se isključila iz razgovora, izražavajući tako svoje nezadovoljstvo zbog prisustva neke osobe koja joj se očigledno nije sviđala. „Ona ima oko sebe neku tamnu, neprovidnu auru”, rekla mi je kad sam je upoznala sa Majte. „Čuvaj je se.”

U početku su se njih dve gledale kao mačke koje su se srele na krovu u noći punog meseca: dok smo sedeli na terasi nekog bistroa, napetost je rasla, vazduh se punio elektricitetom; svakog trenutka je mogla da blesne iskra i izbije požar, ali su ipak uspevale da se uzdrže. Skoro da sam osećao kako im se prsti grče i oštri nokti zabijaju u sopstvene dlanove.

„Posebno mi je zadovoljstvo što smo se srele”, izgovarale su na rastanku jedna drugoj, s ledenom učtivošću.

Tada, prvih dana našeg druženja, Majte me je pitala: „Koja ti je ova? Gde si je našao? Zar ne vidiš da je potpuno luda?”

„Ne preteruj”, smirivao sam je. „Tačno je da ima svoje bubice, ali svako ima nešto. *Chacun a son dada*. Ova ima svoje vanzemaljce.”

4.

Ali, netrpeljivost je polako popuštala i njih dve su počele da se razumeju. Jednog nedelnog popodneva dogovorili smo se da odemo u šetnju kroz *Bois-de-Boulogne* – Manfred, koji je bio u vezi sa Majte, Nora i ja. Dok smo šetali, Nora je odjednom postavila Majte sudbonosno pitanje: „Slušaj, zaista bih volela da znam: iz koje galaksije dolaziš?”

Na moje ogromno iznenađenje, Majte se uozbiljila, uzdahnula duboko i, gledajući okolo da nema nekog nepozvanog u blizini ko bi mogao da je čuje, odgovorila: „Kentaur. Oko Alfa Kentaura kruže tri planete. Ja sam s najmanje – Bzigs.”

Manfred i ja smo se trudili da ostanemo ozbiljni. Nas dvojica smo išli ispred, njih dve iza nas; stazom su, iz suprotnog pravca, prolazili drugi šetači.

Zastao sam da bolje čujem nastavak razgovora, ali u tom trenutku, niotkuda, među nas se ugurala jedna devojkica: skoro da se sudarila s nama, zadihana, kao da je neko jurio. Bila je mlađa od nas, imala je možda petnaest-šesnaest godina; stala je iza Nore i Majte, kao da hoće da se sakrije. Imala je izbezumljen pogled.

Njeno lice je podsećalo na lica devojkica sa slika starih majstora: nekako previše ranjivo, s određenom slabošću koja kao da traži zaštitu; kosa veoma svetla, samo s jedne strane upletena u malu pletenicu.

Obuhvaćenu s obe ruke, prislonjenu na grudi, držala je neku platnenu torbicu, s kožnim amblemima i ukrašenu čipkom. Neprestano ju je uvrtila i gnječila, stiskajući je kao da je velika skupocenost.

Bila je neodređenog uzrasta; nije se radilo o devojčici, ali nije bila ni odrasla devojkica. Sva je bila nekako providna, neuhranjena i slabunjava.

Kada smo je upitno pogledali, prvo se zbunjeno smešila, onda je počela da mrmlja nešto nerazgovetno. Tvrdila je da je neki zao čovek prati, da se krije iza drveća, čak je pokušavala da nam ga pokaže, ali tamo gde je upirala kažiprstom, mogle su se videti samo neke mlade majke kako guraju kolica s bebama.

„On me progoni”, tvrdila je. „Eno, eno, skriva se iza drveća!”

„Zašto vas progoni?”, upitao sam.

Uputila mi je pogled koji kao da je hteo da izrazi začuđenost zbog besmisla mog pitanja. Slegla je ramenima i, bez odgovora, uputila pogled Nori i Majte tražeći pomoć od njih.

„On neke stvari ne shvata lako”, opravdala me je Nora. „Takvi su muškarci. Ili – većina njih. Sve moraš lepo da im objasniš.”

„Pa, i tada...”, dodala je Majte, odmahujući rukom.

Obe su se pobrinule za malu begunicu. Odjednom su postale mnogo bliže nego što su bile do tog trenutka. Zaštitnički su je zagrlile, mazile su je po kosi i nešto tiho šaputa-

le. Manfred i ja smo se vrzmali naokolo, da otkrijemo tajanstvenog progonitelja, ali uzalud: na okolnim stazama nije bilo nikoga kome bismo mogli da pripišemo tu ulogu.

„Tu je negde...”, mrmrljala je devojka, kojoj je očigledno prijala pažnja koju su joj poklanjale Nora i Majte. „Veoma se vešto sakriva. Nprestano me motri...”

I, odjednom, počela je cela da se trese; nije mogla više da govori – usne su joj se samo otvarale, bez ikakvog zvuka.

Bez mnogo reči, Nora i Majte su se sporazumele i saopštile nam svoju odluku: odvešće je kod Nore u stan da je tamo malo smire. Nas dvojica možemo da nastavimo šetnju, ne moramo s njima, da ne stvaramo gužvu – devojci je potreban mir. I otišle su do najbliže stanice metroa. Manfred i ja smo se bespomoćno pogledali – od šetnje više nije bilo ništa. Predložio sam da odemo do *Grand Palais* i pogledamo veliku izložbu „Angkor i deset vekova kmerske umetnosti”, o kojoj se mnogo pričalo.

5.

Sutradan, Nora se nije pojavila u uobičajeno vreme u našem bistrrou. Nije je bilo ni narednih nekoliko dana. Konačno, sačekao sam je uveče na ulazu u atelje gde je išla na časove slikanja.

„Gde si ti?”, upitao sam je.

„Kako – gde? Imala sam posla. Nisam valjda dužna da ti javljam gde idem i šta radim!”

„Šta je bilo s devojkom?”

„Kakvom devojkom?”, začudila se. „Na šta misliš?”

„Onom iz Bolonjske šume. Onom što ste je Majte i ti povele...”

„Šta je tebi? Kakva devojka? Da nisi naduvan?”

Nora je pokušala da me napravi blesavim. Odbijala je da prizna bilo kakvu verodostojnost mojih podsećanja na događaj od pre nekoliko dana; što sam više navaljivao, postajala je sve agresivnija.

„Ali, ti buncaš! Šta sve nećeš izmisliti! Još ćemo Majte i ja ispasti neki ženski pedofili ili tako nešto! S kim sam ja našla da se družim! Priviđaju ti se stvari! Našle devojku u Bolonjskoj šumi! Ona je bila Crvenkapa, a mi, šta – vukovi, odnosno – vučice? A šta joj ti padaš – da nisi baba kojoj Crvenkapa nosi ručak? Ma, ti si jedan potpuno otkaćen tip! Kod tebe je to neka vrsta paranoje, trebalo bi da se zamisliš! Leći se dok ti je vreme!”

Ovo je bilo neverovatno: Nora je mene nazivala ludim. Ali, iznenađenja su tek počinjala.

Majte, koju sam video istog dana, takođe je porekla događaj; nije bilo nikakve devojke, šetali smo, da, to je tačno, ali smo mi posle, Manfred i ja, otišli na neku izložbu, a one su popile po jedno vino za šankom nekog bistroa u blizini Bolonjske šume i otišle svaka na svoju stranu. Manfred je prvo potvrđivao moju verziju, ali zatim je odjednom izjavio da ne želi da se meša u to, dosta mu je tih ludih žena i nadalje je odbio da se izjašnjava.

Uzalud sam se mučio da ga ubedim da treba da im obema kaže da lažu i da se nije sve dogodilo tako kako one tvrde.

„Ma, pusti ih! Zar ne vidiš da su lude!”, odgovarao je na moja ubeđivanja. „Na kraju krajeva, zar je to nešto važno!”

Nisam očekivao da me izda čovek koga sam smatrao pravim prijateljem. Mogao sam samo da pretpostavim da ima dobre razloge za to.

Svi moji pokušaji da obnovim razgovor o tome šta se desilo u Bolonjskoj šumi, propadali su: Nora i Majte su samo odmahivale rukama, kao da hoće da kažu: „Evo ga ovaj opet sa svojom pričom!”; Manfred je gledao na drugu stranu, jasno pokazujući da ne želi da ima ikakve veze sa tim.

Na kraju, počeo sam i sâm da sumnjam da se dogodilo onako kako se sećam.

6.

Razgledao sam knjige na jednoj tezgi ispred knjižare u *Saint-André-des-arts* ulici i tačno u trenutku kad sam otvorio novu monografiju Baltusa, tajanstvenog slikara o kome sam oduvek želeo da saznam više, neko me je povukao za rukav.

Okrenuo sam se.

Preda mnom je stajala devojka iz *Bois-de-Boulogne*. Da, još je imala tu malu pletenicu, kao tada prilikom neočekivanog susreta. I isti uplašen pogled kao da traži zaštitu.

„Konačno sam vas našla”, promrmljala je stidljivo. „Pratila sam vas”, dodala je sa smeškom, kao da traži oprostaj. „I morala sam da vam priđem.”

Kupio sam knjigu o Baltusu i seli smo u bistro – tek sam posle video da je to neki bretonski kafić „prirodne hrane”, gde su služili samo alkoholni sok od jabuke – sajder – i palačinke od heljdinog brašna. Devojka – koja je rekla da se zove Freja (što je možda u trenutku izmislila jer je previše odugovlačila pre nego što je izgovorila) – počela je svoju priču tako što me je molila da ne kažem „onim dvema zloćama” da sam je sreo i da bi bilo strašno ako bi saznale da smo pričali. Kad sam joj obećao da neću otkriti tajnu, razvezla je svoju zbrkanu priču, punu protivrečnosti. Ispričala je da su Nora i Majte prvo bile veoma ljubazne prema njoj, obećale joj da nikome neće dozvoliti da joj se približi i da će je „lepo čuvati”. Zatim su počele da se dogovaraju na nekom jeziku, koji nije razumela, to joj se učinilo sumnjivo i odlučila je da im pobegne. Rekla im je da joj je muka i da mora u toalet. Svratile su u jedan bistro i, dok su je one čekale ispred ulaza, našla je prolaz kroz neki hodnik, izašla u zadnje dvorište s nekim pomoćnim građevinama i odande, penjući se na gomilu praznih sanduka, preskočila u nečije dvorište, uspela da otvori kapiju i našla se u drugoj ulici. Ali, onda je izdaleka videla čoveka koji ju je pratio kroz Bolonjsku šumu, uplašila se i vratila nazad. Tamo gde su joj Nora i Majte rekle da će je čekati, sada nije bilo nikog. Za trenutak, kao da ih je videla kako na uglu ulice razgovaraju sa njenim progoniteljem. Krila se iza jednog kamiona, a zatim opet ušla u isti bistro i tamo pronašla svoje, kako ih je nazvala, „lažne zaštitnice”, kako sede i čekaju je. Izgrdile su je što se

zadržala i krenule, kako su joj objasnile, ka Norinom stanu gde može da se odmori. Nije želela da ide s njima, ali su one bile uporne i vukle je, skoro pa silom.

Sve to vreme, Freja je pila sajder i to kao da ju je još više ošamutilo.

Kada su je odvele u stan, Nora i Majte su joj rekle da bude tiha jer su u stanu pored njih neki opasni ljudi. Zatim su htele da je svuku i operu, ali se usprotivila i rekla da može i sama. Kad su počele da se raspravljaju, ljudi iz susednog stana su lupali o zid i nešto zaverenički vikali, a ona je iskoristila to što su se Nora i Majte uplašile, otključala vrata i strčala niz stepenište. Ali, dole, ispred ulaza, stajao je onaj tip koji ju je pratio u Bolonjskoj šumi, prišao joj je, pokušao da je zagrlji, ali je uspela da mu se otrgne – tašna joj je ostala u njegovim rukama. Vratila se gore, trčeći uz stepenice, a Nora i Majte su joj naredile da čuti. Nalazeći razlog u nekoj neimenovanoj opasnosti, zajedno s njom su se zaključale u kupatilo. Opet su pričale nekim čudnim jezikom i očigledno spremale nešto protiv nje. U jednom trenutku su joj rekle da su one s druge planete, došle su da ugrabe neko ljudsko biće i odvedu ga sa sobom; očigledno je ona bila odabrana da bude žrtva. Počela je da plače i zaklela se da će vrištati ako je pipnu. Ljudi iz susedne sobe su opet lupali o zid. Nora je otišla kod njih da razjasni i dugo je nije bilo. Zatim je otišla i Majte. Odjednom je došao jedan čovek iz stana pored i rekao joj da može da dođe kod njih, ako želi, ako ne, može da ide. Brzo je strčala, našla najbližu stanicu metroa i pobešla iz tog kvarta.

Freja me je gledala kao da proverava da li je njena priča bila dovoljno uverljiva.

Pomazio sam je po ruci i rekao da mi je veoma žao što je bila izložena tako strašnim doživljajima.

„Ali, vi mi ne verujete”, uzviknula je i zaplakala. Zatim je rekla da joj nije dobro, da joj se povraća i otrčala u toalet.

Nije je bilo duže vreme. Vratila se još bleđa, s mokrom kosom, zalepljenom od vode kojom se prskala.

Uzela je sa stola knjigu o Baltusu i počela da je prelistava. Kada je videla nekoliko reprodukcija, zatvorila ju je zgroženo i gurnula ka meni. Pritom je uspela da prospe nedopijenu čašu sajdera i napravi veliku fleku na koricama knjige.

„Ovo je odbojno”, rekla je. „Zašto ste je kupili?”

U tom trenutku nam je prišao gazda lokala i rekao, prekorno, da je mlada dama napravila takav nered u toaletu da se tamo više ne može ući. „Ne mogu sve vreme da sredjem posle vaših ekscesa!”, bio je ljut i spreman za raspravu.

Freja je plakala i razmazivala suze po licu na jedan sasvim detinji način.

„Nije vas sramota da učite mlade devojke da se drogiraju!”, prosiktao je gazda Bretonac zaklinjući: „Sledeći put ih ne dovodite u moj lokal!”

Promrmljao sam nešto kao izvinjenje, platio na brzinu, ostavio još nešto franaka za učinjeni haos i izveo Freju na ulicu. Drhtala je i ljuljala se. Zagrljio sam je, plašeći se da ne padne. Prolaznici su nas mimoilazili, gledajući prekorno – nije bilo pristojno da odraštao muškarac grli maloletnicu. Stajali smo kao izgubljeni usred gužve, neodlučni kuda da krenemo.

„Slušaj”, rekla je odjednom, prelazeći na „ti”. „Moram nešto da ti priznam. Dolazim sa druge planete i zato se ne snalazim ovde kod vas. Stalno mi se događaju nezgode.”

„Da ne gledaš mnogo naučnofantastičnih filmova?”, upitao sam. „Već sam se naslušao takvih ideja...”

„Moram da idem sad”, prekinula me je. „Moram, moram, zovu me...”, osvrtala se naokolo, kao da nekog traži. „Ako ne pođem odmah, biću kažnjena.” Odjednom je postala veoma energična i odlučna. Oslobodila se iz mog zagrljaja, malo je zalizala kosu, ispravila se.

„Hajde da se vidimo opet ispred knjižare, u nedelju u pet po podne, može?”

I nestala je u šarenoj gužvi prolaznika, pre nego što sam stigao da joj kažem šta mi slim o intergalaktičkim putovanjima.

Tada sam primetio da sam knjigu o Baltusu zaboravio u kafani, ali se nisam osmelio da se opet suočim sa razbesnelim gazdom. Prežalio sam knjigu.

7.

Razume se, Freja, ili kako god da joj je bilo ime, nije se pojavila ispred knjižare u nedelju u pet.

Kada sam se video sa Norom i Majte, primetio sam da su postale veoma bliske: stalno su se grlile, a zatim izazivački gledale prema Manfredu i meni.

„Kupio sam pre neki dan jednu monografiju o Baltusu...”, počeo sam, ali sam se potom setio da sam obećao da neću ništa reći o susretu sa devojkom iz Bolonjske šume i učutao sam.

„To je onaj koji slika maloletnice?”, pitala je Majte.

„Perverznan tip”, dodala je Nora svoj sud. „Ne mogu da razumem... Ma, otkuda ti takve opsesije?”

Predložio sam da ih vodim na sladoled u *Berthillon*, na ostrvu *Saint-Louis*, i interesovanje za Baltusovo slikarstvo bilo mi je oprošteno. Sladoled u ovoj poslastičarnici bio je poznat; ispred ulaza je bio red.

„Najbolji im je onaj od manga”, rekla je Majte.

„Ima jedan veoma delikatan sa šampanjcem”, dodala je Nora.

Usput smo svratili u jednu prodavnicu u kojoj su mogli da se kupe listovi hartije s utisnutim pravim lišćem paprati i drugih travki, odlični za pisanje poezije, ali su nam delovali mnogo skupi, pa smo produžili pored Sene. U vazduhu je već lebdelo paperjasto seme topole.

Stizalo je leto, dolazio je raspust i svako od nas je trebalo nekuda da ode. Prvo je otišla Nora, pa Majte, Manfred je ostao nekoliko dana posle njihovog odlaska, ali je i on jednog dana rešio, spakovao se i pozvao me da mu pomognem da odnese kofere na stanicu; išao je vozom do Minhena. Dok smo čekali da voz krene, izvadio je jednu lepo upakovanu kutiju i dao mi je. „Ovo je za tebe”, rekao je. „Nadam se da će ti biti korisno.”

Voz je kretao.

„Bilo je zanimljivo družiti se s one dve udarene“, doviknuo mi je Manfred na rastanku, naslonjen laktovima na prozor vagona. „Šteta što su bile s druge planete.”

Kada sam stigao u stan, otvorio sam paket. Unutra su bile tri stvari: privezak za ključeve sa zečjom šapom, knjiga o Baltusu s isflekanim koricama, Frejina tašnica izvezena čipkom. I jedna ceduljica, presavijena načetvoro. Otvorio sam je. Na njoj je pisalo:

„Evo ti tri materijalna dokaza, možda će ti poslužiti da napišeš priču.”

(S makedonskog prevela Milena Ilić)